

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Odbor ekonomické diplomacie

Zambie

Aktuální trendy a příležitosti pro české exportéry na zambijském trhu

Václav Kuželka
30. 3. 2022, Praha

ODBOR EKONOMICKÉ
DIPLOMACIE

Regionální kontext –Zambie

Regionální kontext – Zambie

- › 752 617 km²
- › 19 mil. obyvatel (46 % do 15 let)
- › angličtina, domorodé jazyky
- › křesťanství (92 %), islám, další
- › prezidentská republika (volby v srpnu 2021)
- › Člen SADC, COMESA

Proč Zambie?

Proč Zambie? Swot analýza

Silné stránky (+)

- bezpečná země
- nerostné bohatství
- zemědělská půda
- dostupná a levná pracovní síla

Slabé stránky (-)

- vzdálenost a vysoké dopravní náklady
- nízká kupní síla
- vysoké teritoriální riziko (stupeň 7 dle OECD)
- byrokracie a korupce

Příležitosti (+)

- zemědělství a potravinářství
- těžební průmysl
- energetika
- rozvojová spolupráce

Hrozby (-)

- vysoké zadlužení, platební neschopnost
- rychlý populační růst
- nespolehlivost dodávek elektřiny
- klimatická změna

Politicko-ekonomické trendy

Politicko-ekonomické trendy – Zambie

- › Od r. 2012 vysoké zadlužování (zejm. vůči Číně), zahraniční dluh dnes 120 % HDP
- › Dopad pandemie COVID-19: propad kurzu měny o 50 %, inflace 23 %, pokles cen mědi, stop turismu – od listopadu 2020 Zambie nesplácí dluhy
- › V r. 2021 vysoké ceny mědi, ale nižší produkce než v roce 2020
- › Nová vláda od září 2021 – snaha o dohodu s věřiteli, úvěr MMF, boj s korupcí, zlepšení podnikatelského prostředí, investice do vzdělávání
- › Zemědělství: 25 % HDP, 75 % zaměstnanosti
- › Těžba: přes 80 % příjmů z exportu (přes 70 % měď)
- › Hlavní obchodní partneři: Čína, Indie, SAE, země SADC (JAR)
- › Objem vzájemného obchodu s ČR dlouhodobě nízký, kladné saldo ČR
- › Bilaterální dohoda o zamezení dvojímu zdanění – zdlouhavá jednání
- › Zambie není stranou dohody o hospodářském partnerství (interim EPA - Economic Partnership Agreement) mezi EU a zeměmi SADC

Politicko-ekonomické trendy – Zambie

Annual trends charts

Real GDP growth (% change)

Source: EIU.

Consumer price inflation (av; %)

Source: EIU.

Budget balance (% of GDP)

Source: EIU.

Current-account balance (% of GDP)

Source: EIU.

Český obchod se Zambií

Obchodní výměna za r. 2021:

Vývoz: 38 436 tis. Kč (147. místo, podíl na celkovém vývozu ČR: 0,0008 %;
0,07 % vývozu do Afriky

Dovoz: 11 873 tis. Kč (144. místo, podíl na celkovém dovozu do ČR : 0,0003 %;
0,03 % dovozu z Afriky

Hlavní vývozní položky ČR: elektrosoučástky, čipy, části strojů, lékařský nábytek, přípravky pro výživu zvířat

Hlavní dovozní položky ČR: feroslitiny, měď, řezané květiny, káva, stavební kámen, drahokamy

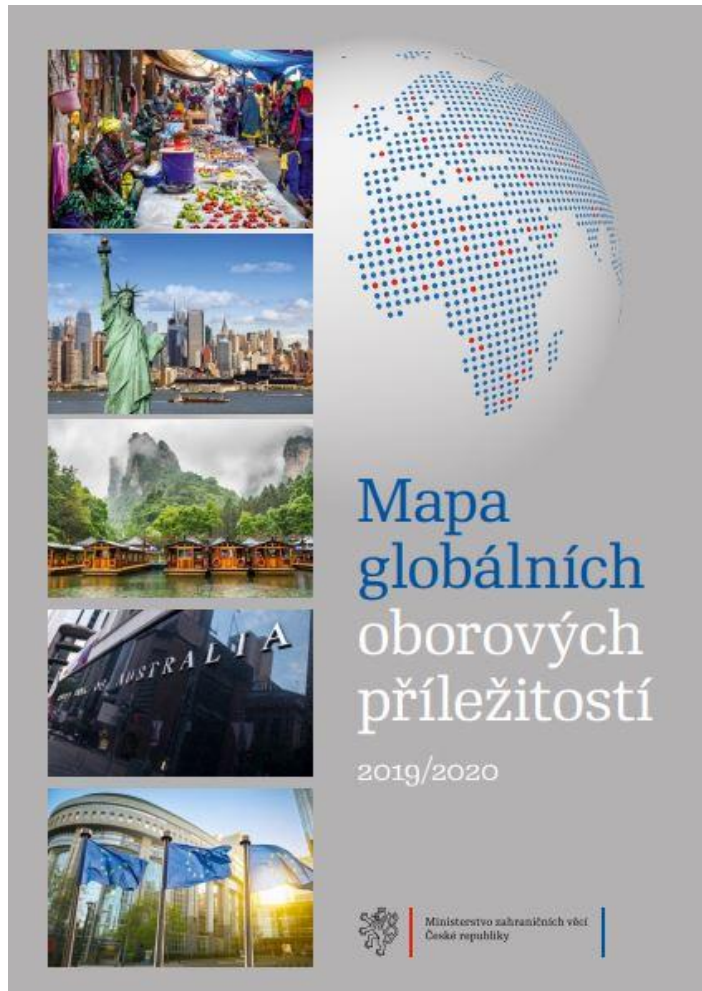
Zdroj: ČSÚ

Obchodní příležitosti

Mapa globálních oborových příležitostí

Zemědělství a potravinářství

Energetika

Těžební průmysl

Stavebnictví

Vodohospodářství

Příležitosti v zemědělství a potravinářství

- › Rozšiřování plochy zemědělské půdy, zakládání komerčních farem
- › Snaha o diverzifikaci zemědělské produkce a rozvoj navazujícího zpracovatelského průmyslu
- › Veletrh Agritech Expo Zambia (Chisamba, duben)
- › Rozvojové projekty ČR a dalších donorů
- › Příležitosti:
  - › Zemědělská technika, zavlažovací systémy, zařízení pro zpracování a skladování zemědělské produkce, výrobu nápojů, hnojiva, krmiva, veterinární přípravky, umělá inseminace, chov ryb

Příležitosti v energetice

- › Přes 80 % elektřiny v Zambii pochází z hydroelektráren, v posledních letech je však snaha o diverzifikaci energetického mixu (solární, malé vodní, ale i větrné, resp. geotermální elektrárny)
- › Projekty podporují Světová banka, EIB, KfW, USA aj.
- › Státní elektrárenská společnost ZESCO produkuje 80 % elektřiny, 20 % nakupuje od nezávislých výrobců
- › Tarify nejnižší v regionu (pod úrovní nákladů), očekává se však jejich úprava. Vyšší tarify platí těžební společnosti (53 % celkové spotřeby v zemi)
- › Příležitosti:
  - › Zařízení a technologie zejména pro solární a malé vodní elektrárny, komponenty pro rozvod elektřiny, off-grid systémy, záložní zdroje elektřiny, zařízení na solární pohon

Příležitosti v těžebním průmyslu

- › Zambie je 7. největším producentem mědi na světě (2. v Africe). Deklarovaný cíl zvýšit produkci mědi z 800 tis. tun za rok 2021 na 3 mil. tun do roku 2031
- › Dále se těží kobalt, mangan, nikl, zlato, drahokamy (zejm. smaragdy)
- › V posledních letech absence investic kvůli svévolným krokům vlády (daně, licence). Prioritou nové vlády je zlepšení prostředí pro investory - možnost investic do rozšíření stávajících kapacit i geologického průzkumu
- › Příležitosti:
  - › Zařízení a technologie pro hlubinnou i povrchovou těžbu, zpracování rud, odčerpávání spodní vody, geologický průzkum, likvidace ekologických zátěží

Příležitosti ve stavebnictví

- › Rychlý růst populace a urbanizace – v Zambii chybí 1,5 mil. bytových jednotek
- › Dopravní infrastruktura – silnice, železnice, letiště
- › Přehrady
- › Turistická infrastruktura
- › Příležitosti:
  - › Stavební stroje a technika, inženýrské sítě, elektroinstalace, vybavení budov

Příležitosti ve vodohospodářství

- › Třetina populace nemá přístup k pitné vodě a dvě třetiny ke kanalizaci
- › Roste potřeba čištění odpadních vod
- › Projekty financované zahraničními donory

- › Příležitosti:
  - › Hydrologický průzkum, vodní vrty, úpravy vody, vodní filtry

Akce ambasády

Projekty ekonomické diplomacie a veletrhy

- › **Agritech Expo Zambia** (7. – 9. 4. 2022)
- › Další veletrhy lokálního významu
- › **Ekonomické fórum EU – Zambie** (18. – 19. 5. 2022)
- › **Incomingová mise: kyberbezpečnost** (květen 2022)
- › **Incomingová mise: zemědělství** (květen 2022)
- › **Outgoingová mise: zdravotnictví** (podzim 2022 ?)

Doporučené zdroje informací a kontakty

Zambie – zdroje informací

> [Web Velvyslanectví České republiky v Lusace](#)

- Aktuality o zambijském trhu a akcích, podmínky vstupu do země, epidemiologická situace

> [Moderní ekonomická diplomacie MZV ČR](#)

- Časopis MED, články, analýzy a rozhovory, přehled pořádaných akcí

> [BusinessInfo](#)

- Souhrnná teritoriální informace, informace ke Klientskému centru pro export

Obchodní kultura a doporučení

Zambie - obchodní kultura

- › Volné nakládání s časem
- › Realistická očekávání (vs. sliby)
- › Trpělivost, opakovaný kontakt
- › Osobní komunikace
- › Improvizace
- › Místní partner / obchodní zástupce

Vstup do Zambie

- › Co lze od vstupu na zambijský trh očekávat?
- › **Některá úskalí *typu*:**
  - › Nízká znalost ČR a českých výrobků
  - › Zavedená konkurence
  - › Důraz na cenu
  - › Dopravní a logistická náročnost
  - › Byrokracie a nepřehledná legislativa
  - › Korupce
- › **Výhody *typu*:**
  - › Bezpečnost
  - › Stabilita
  - › Mezinárodní financování

Kontaktní místa

Podpora českých firem v Zambii

› **Velvyslanectví ČR v Lusace**

lusaka@embassy.mzv.cz

Václav Kuželka, ekonomický diplomat

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Odbor ekonomické diplomacie

Děkuji Vám za pozornost!